

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1008/2023
21.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Лазар Ћендић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1908/22 од 05.10.2022. године, у седници одржаној 21.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1908/22 од 05.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П1 201/2021 од 21.02.2022. године, исправљеном решењем истог суда П1 201/2021 од 29.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев тужиоца да се утврди према туженом ЈП „ЕПС“ Београд да је тужилац дана 01.06.2016. године засновао радни однос на неодређено време, ради обављања послова "електромонтер за одржавање ЕЕО СН и НН" код туженог, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужилац дана 05.04.2019. године засновао радни однос на неодређено време ради обављања послова "електромонтер за одржавање ЕЕО СН и НН" код туженог ЈП „Електропривреда Србије“. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоца врати на рад. Ставом четвртим, поништен је као незаконит акт туженог – Обавештење о престанку ангажовања на привременим и повременим пословима број ... од 02.07.2020. године, којим је тужиоцу дана 10.07.2020. године незаконито престао радни однос на неодређено време код туженог. Ставом петим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати 124.500,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1908/22 од 05.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда са решењем о исправци од 29.03.2022. године, у делу става првог

изреке којим је одбијен примарни тужбени захтев тужиоца да се утврди према туженом да је тужилац 01.06.2016. године засновао радни однос на неодређено време. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда са решењем о исправци од 29.03.2022. године у преосталом делу става првог изреке и делу става другог изреке којим је тражено да се утврди да је тужилац код туженог засновао радни однос ради обављања послова "електромонтер за одржавање ЕЕО СН и НН" и у том делу тужба тужиоца одбачена. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда са решењем о исправци од 29.03.2022. године у преосталом делу става другог изреке и ставовима трећем, четвртном и петом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је 05.04.2019. године засновао радни однос на неодређено време код туженог и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и одбијен захтев тужиоца да се поништи као незаконит акт туженог - Обавештење о престанку ангажовања на привременим и повременим пословима број ... од 02.07.2020. године, којим је тужиоцу 10.07.2020. године незаконито престао радни однос на неодређено време код туженог и решено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне одлуке донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију и допуну ревизије од 28.11.2022. године, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је у периоду од 01.06.2016. године са тужиоцем закључио више уговора о обављању привремених и повремених послова, са описом послова тачно наведеним у сваком од закључених уговора. Послове за које је по закљученим уговорима био ангажован, тужилац је обављао у континуитету, а на терену је са другим запосленима код туженог на одређено време, обављао исте послове електромонтера. Тужени је дана 02.07.2020. године обавестио тужиоца да престаје његово ангажовање по основу уговора о привременим и повременим пословима са 10.07.2020. године. Закључком комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава од 26.03.2019. године, Комисија Владе Републике Србије дала је сагласност за пријем у радни однос на неодређено време за укупно 442 лица код корисника јавних средстава који су у надлежности Министарства рударства и енергетике, и то: под тачком 3. за ЈП „ЕПС“ укупно 400 радних места, од чега 300 радних места (средња стручна спрема), број извршилаца 300, радни однос на неодређено време и 40 радних места (нижа стручна спрема), број извршилаца 40, радни однос на неодређено време. На основу наведеног Закључка, тужени је у периоду од 2016. године до 2020. године засновао радни однос са 159 нових лица са средњом стручном спремом и то у 2016. години са 6, а у 2017. години са 95, у 2018. години није било запошљавања, а у 2019. години са 57 лица и у 2020. години са једним лицем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, с позивом на одредбе члана 30. и 32. Закона о раду, члана 197. став 1. истог закона и члана 27е став 34. Закона о буџетском систему оценио неоснованим примарни тужбени захтев тужиоца, а основаним евентуални тужбени захтев и следствено поништио, као незаконито, и Обавештење о престанку ангажовања тужиоца од 02.07.2020. године

(којим је тужилац обавештен о престанку рада), јер је утврдио да је тужилац био у радном односу код туженог почев од 05.04.2019. године на неодређено време, па се радни однос може отказати смо из разлога предвиђених чланом 179-185 Закона о раду.

Према становишту другостепеног суда неосновани су и примарни и евентуални тужбени захтев. Примарни тужбени захтев тужиоца није основан јер је тужилац рад код туженог обављао у форми рада ван радног односа (по основу више закључених уговора о привременим и повременим пословима), а законска одредба члана 32. став 2. Закона о раду се односи на ситуацију у којој запослени ради без закљученог уговора о раду, па нема услова за примену фикције постојања радног односа из наведеног члана. Евентуални тужбени захтев је неоснован јер је у спорном периоду (од јуна 2016. године па закључно са јулом 2020. године) на снази била забрана запошљавања из члана 27е став 34. Закона о буџетском систему, а након доношења Закључка Комије Владе РС од 29.03.2019. године, којим је тужени добио сагласност за запошљавање одређеног броја нових лица са средњом стручном спремом, није протекао рок од 24 месеца потребан за преображај у смислу члана 37. став 6. Закона о раду. Није незаконито ни Обавештење о престанку радног односа тужиоца од 02.07.2010. године јер би последњи закључени Уговор о привременим и повременим пословима свакако престао 10.07.2020. године то јесте истеком рока на који је закључен. У делу тужбеног захтева којим је тражено распоређивање тужиоца на радно место електромонтера другостепени суд је првостепену пресуду пресуду укинуо и тужбу одбацио.

Према оцени овог суда, побијана пресуда донета је правилном применом материјалног права.

Чланом 30. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 25/05... 95/18), прописано је да се радни однос заснива уговором о раду који закључују запослени и послодавац пре ступања запосленог на рад у писаном облику. Одредбом члана 32. став 2. истог Закона, прописано је да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад у писаном облику, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Одредбама овог закона, као рад ван радног односа дефинисани су привремени и повремени послови, тако што је чланом 197. став 1. прописано да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова 1) са незапосленим лицем, 2) запосленим који ради непуно радно време – до пуног радног време и 3) корисником старосне пензије. Ставом 2. изреке прописано је да се уговор из става 1. овог члана закључује у писаном облику.

У конкретном случају, утврђено је да је тужени у периоду од 01.06.2016. године са тужиоцем закључио више уговора о обављању привремених и повремених послова ради обављања послова електромонтера, те да је тужени 02.07.2020. године тужиоца обавестио да престаје његово радно ангажовање по основу уговора о привременим и повременим пословима са 10.07.2020. године.

У таквој ситуацији, и према становишту овог суда, правилан је закључак нижестепених судова да је примарни тужбени захтев тужиоца којим тражи утврђење да је 01.06.2016. године засновао радни однос на неодређено време код туженог неоснован. Ово зато што је тужилац у наведеном периоду био радно ангажован по

основу уговора о привременим и повременим пословима, а што представља рад ван радног односа који сагласно напред цитираним одредбама Закона не може бити прерасти у уговор о раду на неодређено време, јер по својој правној природи није радни однос. У прилог оваквој одлуци је и одредба члана 27-е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13... 72/19) којом је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године, која је у назначеном периоду била на снази, односно чињеница да је на тај дан важила императивна забрана запошљавања без сагласности Владе Републике Србије.

Такође, према становишту овог суда, правилно другостепени суд закључује да је неоснован и евентуални тужбени захтев тужиоца, и то из истих разлога као и примарни захтев, а наиме, тужилац је све време радио по основу уговора о привременим и повременим пословима, а на снази је и даље била забрана запошљавања у јавном сектору.

С тим у вези, без значаја је позивање тужиоца на Закључак комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава од 26.03.2019. године. Ово зато што наведени Закључак Владе представља само бројчану сагласност за туженог да може запослити одређени лица са средњом стручном спремом, међутим, та сагласност не гласи на име и презиме тужиоца, што значи да је послодавац овлашћен да самостално процењује када је потребно ангажовање додатне радне снаге, као и о томе која ће лица ангажовати, а не ствара субјективно право тужиоца на аутоматски пријем. Дакле, послодавац самостално одлучује кога ће и када од лица ангажованих по уговору о привременим и повременим пословима, или на други начин, примити у радни однос, а супротно би представљало задирање у аутономију послодавца. Наведени закључак не ствара аутоматско право за било ког конкретног радника на уговору о привременим и повременим пословима да пређе у стални радни однос, нити обавезује туженог да баш са тим радником закључи уговор о раду.

Без утицаја на правилност побијане одлуке су и наводи ревизије да су уговори о привременим и повременим пословима симуловани и ништави и указивање да је тужилац био ангажован на радном месту које је систематизовано актом туженог и за које је била потребна средња стручна спрема. Ово зато што је, како је напред наведено, у периоду радног ангажовања тужиоца постојала је императивна законска забрана, а тужени није имао сагласност Владе за запошљавање, односно није имао сагласност која би гласила на име тужиоца у периоду када је донет Закључак из 2019. године.

Правилно је побијаном пресудом одбијен и захтев тужиоца за враћање на рад, јер је исти акцесорне природе и зависи од основаности основног тужбеног захтева.

Правилна је и одлука другостепеног суда којом је укинута првостепена пресуда и тужба одбачена у делу захтева за распоређивање тужиоца на радно место електромонтера јер је донета правилном применом права из члана 387. став 1. тачка 4. у вези са чланом 16. став 2 и чланом 294. став 1. тачка 1) ЗПП, а имајући у виду да је одлучивање о распоређивању запослених ствар унутрашње аутономије послодавца и као такво не спада у надлежност суда.

Када је реч о акту туженог – Обавештењу о престанку ангажовања на привременим и повременим пословима од 02.07.2020. године, правилно је побијаном пресудом одбијен захтев тужиоца и у овом делу, имајући у виду да назначени акт не представља решење о отказу уговора о раду, већ деклараторни акт којим се констатује да је уговор о привременим и повременим пословима истекао.

Врховни суд је применом члана 165. став 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер тужилац није успео у овом поступку.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**